

היועצת המשפטית לממשלה

ירושלים, כ"ג חשוון תשפ"ג
17 נובמבר 2022

לכבוד
ח"כ בנימין נתניהו
יושב ראש מפלגת הליכוד

שלום רב,

הנדון: תחולת סעיף 6(ג) לחוק-יסוד: הממשלה
סמך: מכתבו של מר צחי ברורמן מיום 13.11.2022

קיבלנו את מכתבכם שבסמך.

לאחר שבחנתי חוות דעת שהונחו בפניי וקיימתי דיון בהשתתפות פרקליט המדינה, המשנים היועצת המשפטית לממשלה, מנהל מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה, וגורמים נוספים מפרקליטות המדינה וממערך ייעוץ וחקיקה, מסקנתי היא שהוראת סעיף 6(ג) לחוק-יסוד: הממשלה, העוסקת בתנאי כשירותם של שרי הממשלה, חלה גם על מי שנגזר עליו עונש של "מאסר על-תנאי". למען הסדר הטוב, אתייחס לדברים בתמצית.

הוראת הסעיף בחוק היסוד שבו עסקינן קובעת, כי "לא יתמנה לשר מי שהורשע בעבירה ונידון לעונש מאסר וביום מינויו טרם עברו שבע שנים מהיום שגמר לרצות את עונש המאסר או מיום מתן פסק הדין, לפי המאוחר, אלא אם כן קבע יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית כי אין עם העבירה שבה הורשע, בנסיבות הענין, משום קלון" (ההדגשה אינה במקור).

חוק העונשין, התשל"ז-1977, מגדיר את דרכי הענישה בפלילים, והוא מלמד בבירור כי עונש "מאסר" אינו כולל רק "מאסר בפועל", אלא גם "מאסר על-תנאי".¹ בנוסף לכך, השוואה לשונית להסדר הכשירות שנקבע בחוק-יסוד: הכנסת, בנוגע לחברי הכנסת, מעלה כי מקום שבו ביקשה הרשות המכוננת להחיל את הסדר הכשירות הנורמטיבית על מקרים של מאסר בפועל בלבד, הדבר בא לידי ביטוי במפורש בנוסח החוק.²

בחינה של חקיקת היסוד בעניין כשירות נורמטיבית של חברי כנסת ושל שרים, ושל דיוני הכנסת בהקשר זה מעלה, כי הרשות המכוננת קבעה הוראות כשירות נפרדות ושוונות לחבר כנסת בחוק יסוד: הכנסת ולשר בממשלה בחוק יסוד: הממשלה, תוך שהכריעה כי ביחס לכהונת שרים יחול רף מחמיר יותר של כשירות נורמטיבית. זאת, לנוכח ההבדלים המהותיים בין התפקידים, ובשים לב לכך שכהונה כחבר כנסת מצויה בליבת הזכות לבחור ולהיבחר. במילים אחרות, בהתאם

¹ סעיף 52 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

² סעיף 6 לחוק-יסוד: הכנסת; ובאופן דומה ראו גם סעיף 7(ב) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965.

היועצת המשפטית לממשלה

לחוקי היסוד האמורים, יכול אדם שהורשע בעבירה פלילית להיות כשיר לכהן כחבר כנסת, אך לא בהכרח יהיה כשיר לכהן כשר בממשלה.

לסיכום הדברים, עמדתי המשפטית, המבוססת על בחינת לשון החוק, תכליותיו, ונסיבות חקיקתו, היא כי בקביעתה את תחולת סעיף 6(ג) לחוק-יסוד: הממשלה על מי שהורשע ונדון לעונש מאסר, ביקשה הרשות המכוננת לכלול גם מקרים בהם נגזר עונש של "מאסר על-תנאי". להשלמת התמונה אציין כי הייעוץ המשפטי לממשלה כבר נדרש בעבר לסוגיה זו והחזיק באותה עמדה אשר הובאה גם בפני בית המשפט הגבוה לצדק.³

ביום 1 בפברואר 2022 נגזר על חה"כ דרעי עונש הכולל רכיב מאסר על תנאי [ת"פ (שלום-י-ם) 56231-12-21].

מכאן, על מנת למנות את חה"כ דרעי לכהן כשר בממשלה, יש לפעול בהתאם לאמור בסעיף 6(ג) לחוק יסוד: הממשלה, וקודם למינוי להגיש ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית בקשה לפי סעיף 3 לחוק הממשלה, התשס"א-2001. זאת, על מנת שיקבע האם בעבירה שבה הורשע, בנסיבות העניין, יש משום קלון.

בבדכה,
גלי בהרב-מיארה

³ בג"ץ 5853/07 אמונה – תנועת האישה הדתית הלאומית נ' ראש הממשלה, פסי' 10 לפסק הדין של השופטת פרוקצ'יה (ארי"ש 6.12.2007).